

“Ulusal Botanik Bahçeleri, Arboretumlar, Herbaryumlar ve Botanik Müzeleri Çalıştayı”

SONUÇ RAPORU

Çalıştay 18-21 Nisan 2019 tarihleri arasında Düzce Üniversitesinde Üniversitenin katkılarıyla başarı ile sonuçlanmıştır.

Toplantıya farklı üniversitelerden Biyologlar, Botanikçiler, Etnobotanikçiler, Eczacı, Orman Fakültesi farklı birimleri, Peyzaj Mimarisi, bitki çizerleri, Tarihçiler, Milli Botanik Bahçesi, Gaziantep Büyükşehir Botanik Bahçesi, Gen Bankaları, British Enstitüsü Ankara şubesi, tasarımcılar, Arkeologlar, Bilim Tarihçileri gibi, kendilerine ülkemiz biyolojik değerlerimizi koruma ve devam ettirmeyi görev atletmiş; 350 kadar bilim adamları ve amatörlerin katkılarıyla; 15 oturumda (84 sözlü sunum), 11 tematik çalıştay, 12 atölye çalışması; poster sunumlar, sergiler ve müze-doğa gezilerinden oluşan, geniş katılımlı ve konunun bütünüyle ele alınıp işlendiği bir çalıştay gerçekleştirilmiştir.

Hem Konya’daki Bitki Biyoloji kongresine hem de buraya gelerek biyoloji ile bilgilerini bizlerle paylaşan bir zamanların aranan ve unutulmayan sinema artistlerinden Biyolog Dr. Ediz Hun bey’e katkılarından dolayı ayrıca teşekkür ederiz.

Alınan sonuç kararları:

- 1- Bundan sonra her iki yılda bir “*Ulusal Botanik Bahçeleri, Arboretumlar, Herbaryumlar ve Botanik Müzeleri Çalıştayı*”nın gerçekleştirilmesine,
- 2- Bir platform kurularak buradan kolayca iletişimlerin sağlanmasına,
- 3- 3. Toplantının 2021 yılında Gaziantep’te Büyükşehir Botanik Bahçesi ile Flora Araştırmaları Derneği ortak katkılarıyla yapılmasına,
- 4- Sahip olduğumuz biyolojik varlıklarımız ülkemiz insanlarının ortak değeridir. Bunların korunması ve sürdürülebilir kullanımları için üniversiteler, sivil toplum kuruluşları ve devlet kurumları ile işbirliği halinde çalışmalar yapılmasına.
- 5- Bu tip çalıştaylarda sunucuların verilen sunuş sürelerine uymaları ve en azından bir-iki soruluk tartışmaların yapılmasına imkân sağlanmasının gerekliliğine; dolayısıyla sunumlarda doğrudan sonuç ve tartışma kısımlarının verilmesine, giriş-metot materyal gibi hususlara sadece soru olursa cevap verilmesinin daha verimli olacağına,
- 6- Özellikle başta **Milli Botanik Bahçesi olmak üzere diğer botanik bahçeleri, Arboretumlar ve herbaryumlar** ile sıkı temasın devamının sağlanmasına oy birliği ile karar verilmiştir.

Ayrıca bizlerden biri olan, bizim dertlerimizi bizlerden iyi anlatan Dr. Gönenç Göçmengil'in çalıştayla ilgili yazısını aşağıdaki linkden okuyabilirsiniz.
<http://tabiattarihimizuzeleri.blogspot.com/>

Gelecek toplantımız Gaziantep Büyükşehir'e ait Botanik Bahçesinde yapılacaktır. **İlgili duyurular sonra yapılacaktır.**

Gelişmeler Flora Araştırmaları Derneği sayfasından da takip edilebilir.

Saygılarımızla.

Dr. Necmi AKSOY

Düzenleme kurulu adına

Prof. Dr. Zeki AYTAÇ

Dernek Yönetim Kurulu Başkanı

BOTANİK BAHÇELERİ İÇİN İLGİLİLERE İLETİLEN GRLERİMİZ

SAYIN PROF. DR. İBRAHİM SARAçOđLU

CUMHURBAŞKANI BA DANIŞMANI

Sayın hocam, 21 Aralık 2017 tarihinde Orman ve Su İleri Bakanlığında yaptığımız toplantı çerçevesinde Sayın Bakanımız Prof. Dr. Veysel Eroğlu beye gönderdiğim yazıyı sizlere de iletiyorum.

Saygılarımla.

Dr. Zeki Aytaç

Gazi . Fen Fakültesi Biyoloji bölümü

Teknikokullar/ ANKARA

İ: 0312 202 11 80

CEP: 0532 385 59 27

SAYIN PROF. DR. VEYSEL EROĞLU

ORMAN VE SU İŞLERİ BAKANI

Sayın Bakanım, sizlerin başkanlığında Bakanlığınızda 21 Aralık 2017 tarihinde TAB toplantısı kapsamında, doğal varlıklarımızın korunması ve değerlendirilmesinin ana amaç olarak ele alınmasında göstermiş olduğunuz hassasiyetten dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Sizlere de toplantı esnasında bahsettiğim üzere “Milli Botanik Bahçemizin” kurulması ve işlevsel olması konusunda şüphelerimi aktarmıştım. Sizlerin isteği üzerine bir Milli Botanik Bahçesinin nasıl olması üzerine görüşlerimiz daha önce projenin ilk ortaya konulduğunda TAGEM’de ilgili Müsteşarlık ve Daire Başkanlarının ve Türk botanikçilerinin (Bitki bilimcileri) katılımıyla yapılan toplantılarda belirtmiştik. O dönemde ortak görüşler doğrultusunda plan ve projeler hazırlanmış ve proje başlatılmıştı.

Bu amaçla uzman kadrosuna elemanlar alınmış ve yurt dışına benzer botanik bahçelerine gezip görmeleri ve ilgili planlamaların yapılması amacıyla gönderilmişti.

Sonraki toplantıların hiç birine bu konunun uzmanı olan botanikçi bilim adamları çağrılmadı gibi bu konuda eğitim almış elemanlarda alınmadı. Alınan elemanları Ziraat Fakülteleri kökenli olduğu içinde proje daha sonradan amaçlarından ayrılmaya başladı. Şöyle ki Ankara’da TAGEM’de ve Menemen gibi büyük tohum bankalarımız varken proje daha ziyade tohum bankası gibi dizayn edilmeye başlandı. Sonrada buradaki binaların amaçları dışında Tarım Bakanlığının ilgili Genel Müdürlüğüne aktarıldığını ve bazı birimlerin de buraya taşındıkları bilgilerini aldık. Son olarak da bahçede tropik bitkiler yetiştirileceği ve bu amaçla devasa seraların kurulacağı bilgilerinin yayıldığını duyuyoruz. Elbette bu bölümlerde olmalı ama önceliğimiz Anadolu kaynaklı bitkiler olmalıdır.

Bütün bu gelişmeler bizleri ziyadesiyle üzmektedir.

Botanik bahçelerinden beklenenler, ülkenin doğal bitki çeşitliliğinin hem canlı hem de kuru materyallerle vatandaşlarımızın görüşüne sunulmasıdır. Biyolojik çeşitliliğimizin bu kadar zengin olduğunun herkes tarafından bilinmesine rağmen ve bu anlamda güzel bir ivme kazanılmışken projenin amaçları dışına taşarak istenmeyen ve hangi amaca hizmet edeceği belli olmayan mecralara çekilmesi üzücü durumdur.

Sayın Bakanım, bir botanik bahçesi nasıl olmalı anlamımda daha öncede planlanmasında belirtildiği gibi:

1. Ülkemizin habitatlarını içeren (Kalker kayalıklar, serpantin alanlar, bazalt kayalar, jipsi alanlar, tuzcul alanlar, kumul alanlar, orman ağaçlarımızın, bozkırların, çayırıklarımızın, sulak alanlarımızın temsili vs.) alanlar muhakkak yer almalıdır.

2. Botanik bahçelerinin olmazsa olmazları olan herbaryumlarının ve kütüphanesinin (yazılı ve elektronik bilgi) muhakkak bahçe içerisinde yer almalı.
3. Ülkemizin değişik bölgelerinden toplanan nadir, endemik bitkilerinin yetiştirilmesi ve halkımızın bilgisine sunulması gerekir.
4. Araştırma enstitülerinin de burada yer alması gerekir.

Botanik bahçeleri:

1. Ülke biyolojik zenginliklerimizin (bitkiler) tanıtılması,
2. Şehir, ülke floralarının yazılması, sistematik araştırmaların yapılması,
3. Bilimsel araştırmalara katkılar sunması,
4. Daha küçük yaştan itibaren gençlerimize ve ülke insanlarımıza çevresindeki bitkisel zenginliklerin tanıtılması,
5. Genetik kaynaklarımızın belirlenmesi, bu alanların tespiti, korunması ve bu kaynakların ülkemiz yararına kullanılmasında bilimsel destek sağlaması gibi fonksiyonları bulunmaktadır.
6. Peyzaj mimarisinde kullanılacak çok farklı bitkilerimiz olmasına rağmen değerlendirilemedikleri için yurt dışına bu nedenle yüklü miktarda dövizler ödiyoruz. Bunun en basit örneği ayrık bitkisi (*Cynodon dactylon*) çimlendirmeler için ülkemiz için çok daha uygunken İngiliz çimi (*Lolium perenne*) kullanılmasıdır.

Bütün bu faaliyetlerin yapılabilmesi için işinde mahir elemanların buralarda tahsis edilmesi, üniversitelerimiz ile sıkı bir diyalogun sağlanması gerekir. İşlerin sağlıklı bir şekilde yürütülmesi için, sizlerde takdir edersiniz ki belirli bir Bakanlığa bağlanmasından ziyade Başbakanlık veya Cumhurbaşkanlığına bağlı olması ve bütçelerinin buradan karşılanması, Bakanlıklarımız arasındaki kargaşalığı ortadan kaldıracaktır.

Özetle vurgulamak isterim ki, “Milli Botanik Bahçemizin” gelişebilmesi için daha ilk başta yapılan planlamalara geri dönmeli ve eksikliklerin de üniversitelerimizdeki ve bu işlere gönül vermiş bilim insanlarımızın görüşleri alınmalıdır.

En büyük arzumuz, Resimli Türkiye Florası” isimli ve Sayın Cumhurbaşkanlığı himayesinde olan ve 30 ciltte tamamlanması planlanmış olan, ilk iki cildinin yayınlandığı günümüz verilerine göre 11.700 kadar olan bitki türlerimizi halkımıza tanıtmak olan projemizin “Milli Botanik Bahçemizde” tamamlanmasıdır.

Bu proje çerçevesinde Türkiye Bitkileri Listesi (Damarlı Bitkiler), Türkiye Bitkileri Listesi (Karayosunları), Türkiye Likenleri Listesi isimli eserler yayınlanmış olup her üç eserde de bitkilerin Latince ve Türkçe isimleri bulunmaktadır. Bu eserler sayesinde ilk defa bütün bitkilerimiz sistematik kurallarla Türkçe adlarına kavuşmuştur. Böylece bitkilerimiz arasındaki isim kargaşalıkları da ortadan kaldırılmıştır.

En büyük amacımız, bitkisel çeşitliliğimizin bütün halkımıza tanıtılması ve böylece bilinçlenen halkımız tarafımızdan biyolojik ve genetik çeşitliliğimizin daha kolay ve güvenilir şekilde korunacak olmasıdır.

Sayın Bakanım, malumunuz üzere biyolojik zenginliklerimiz tespiti, tanıtılması, korunması Orman ve Su İşleri Bakanlığı ile Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı uhdesindedir. Bakanlığımızın illerimizin biyolojik çeşitliliklerinin tamamlanması için yapılan projeleri desteklediğinizi bilmekteyiz. Bu nedenle gerekli yardımları esirgemeyeceğinizi ve ülkenin bir neferi olarak sizlerin de canla-başla çalıştığınızı biliyor olmak bizleri ziyadesiyle memnun etmektedir.

Saygılarımla

Prof. Dr. Zeki Aytaç

Gazi Ü. Fen Fakültesi Biyoloji bölümü

Teknikokullar/ ANKARA

İŞ: 0312 202 11 80

CEP: 0532 385 59 27

İKİNCİ ULUSLARARASI BİTKİ BİYOLOJİSİ KONGRESİ 20-23 HAZİRAN SAMSUN

20-23 Haziran 2019 tarihinde Atamızın Samsun'a ayak basışının 100. Yılında 19 Mayıs Üniversitesi ile beraber Derneğimiz tarafından İKİNCİ ULUSLARARASI BİTKİ BİYOLOJİSİ KONGRESİ başarı ile tamamlanmıştır.

Toplantıların sonunda bir günlük Kızılırmak Deltasına botanik gezisi düzenlenmiştir.

3. ULUSLARARASI BİTKİ BİYOLOJİSİ KONGRESİ' nin Rize Tayyib Erdoğan Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Biyoloji Bölümü işbirliği ile 2021 yılında tarihin sonradan belirleneceği bir zamanda yapılmasına oy birliği ile karar alınmıştır.

8. PARİS TOPLANTISI

PARİS 8 toplantımız 6-7 Eylül 2021 tarihinde KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ ERMENEK TIBBİ VE AROMATİK BİTKİLER Yüksekokulu'nda DERNEĞİMİZ iş birliği ile yapılmıştır. Katkı sağlayan üniversite Rektörümüze, Meslek Yüksek Okulu Müdürü Dr. Ömer Çençen, İlçe Kaymakamı ve Belediye Başkanına Teşekkür ederiz.

Gündem:

1. Saygı Duruşu ve İstiklal Marşı'nın Okunması
 2. Açılış konuşmaları
 3. Prof. Dr. Adil GÜNER: Resimli Türkiye Florası hakkında bilgilendirme
 3. Arazi İzinleri
 4. Herbaryumlardaki eksiklikler, yapılması önerilenler
 5. Tıp örnekleri
 6. Yurttaş bilginlerle iletişim
 7. Ülkemizde ÇED raporları
 8. Tıbbi ve Aromatik Bitkiler
 9. Bitkilerle ilgili yayınlar, resim ve fotoğraflar hakkında etik ve ihlal kuralları
- İkinci gün çevreye tarihi açıdan önemli Karamanoğlu Mehmet Beyin türbesi bulunan Balkusan ilçesine ve Zeyve mesire alanına gezinti yapılmış, Ermenek Baraj gölünde tekne gezisi yapılmıştır.

SONUÇ: Yukarıda belirtilen konular bütün gün boyunca tartışılmış ve yeni toplantının iki yıl sonra sonradan belirlenecek bir Üniversitemizde yapılmasına karar verilmiştir.

KATILIMCI LİSTESİ

1	Prof. Dr. ZEKİ AYTAÇ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
2	MUKATDER AYTAÇ	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
3	Öğr. Gör. Selçuk Tuğrul Körüklü	ANKARA ÜNİVERSİTESİ
4	Prof. Dr. Atabay DÜZENLİ	EMEKLİ (ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ)
5	Prof. Dr. Sema DÜZENLİ	EMEKLİ (ÇUKUROVA ÜNİVERSİTESİ)
6	Prof. Dr. Ayşe Everest	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
7	Öğr. Gör. Döndü CAN	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
8	Prof Dr. Cemile ÇELİK	MERSİN ÜNİVERSİTESİ
9	MECİT VURAL	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
10	Prof . Dr. TUNA EKİM	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
11	Nuray EKİM	İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ
12	Prof. Dr. Adil Güner	NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANİK BAHÇESİ
13	Burçin Çingay	NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANİK BAHÇESİ
14	Burak Sözen	NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANİK BAHÇESİ
15	Doç. Dr. Ersin Karabacak	NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANİK BAHÇESİ
16	Aşkın Öykü Çimen	ÇANAKKALE ONSEKİZ MART ÜNİVERSİTESİ
17	Kevser Özcan	NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANİK BAHÇESİ
18	Fatma Şen	NEZAHAT GÖKYİĞİT BOTANİK BAHÇESİ

19	Prof. Dr.Kuddisi ERTUĞRUL	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
20	Kadiriye Ertuğrul	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
21	Ayşe Nur ŞEN	BOZYAZI MİLLİ EĞİTİM
22	Doç .Dr. Aslı Doğru KOCA	HACETTEPE ÜNİVERSİTESİ
23	Prof. Dr. Hayri DUMAN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
24	ASİYE DUMAN	GAZİ ÜNİVERSİTESİ
25	Doç Dr. HASAN YILDIRIM	EGE ÜNİVERSİTESİ
26	AHMET TIRAŞ	ALANYA İLÇE EMNİYET MÜDÜRLÜĞÜ
27	PELİN OKKIRAN	GAZİANTEP BELEDİYESİ BOTANİK BAHÇESİ
28	ESRA KILIÇ	GAZİANTEP BELEDİYESİ BOTANİK BAHÇESİ
29	Doç .Dr. METİN ARMAĞAN	AYDIN ADNAN MENDERES ÜNİVERSİTESİ
30	Prof .Dr. Tuncay DİRMENCİ	BALIKESİR ÜNİVERSİTESİ
31	Dr. Öğr. Üyesi Deniz ULUKUŞ	SELÇUK ÜNİVERSİTESİ
32	SERDAR ARSLAN	DÜZCE ÜNİVERSİTESİ
33	EKREM YILDIRIM	Ziraat Mühendisi (ESKİŞEHİR)
34	MUSTAFA ÖNDER	EMEKLİ SUBAY - ANKARA
35	Doç. Dr. MAKBULE ERDOĞDU	KIRŞEHİR AHİ EVRAN ÜNİVERSİTESİ
36	Doç. Dr. SEHER KARAMAN ERKUL	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
37	Doç. Dr. MEHTAP TEKŞEN	AKSARAY ÜNİVERSİTESİ
38	PROF. DR. Hasan ÖZÇELİK	SÜLEYMAN DEMİREL ÜNİVERSİTESİ
39	Dr. Öğr. Üyesi ÖMER ÇEÇEN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
40	Dr. Öğr. Üyesi HASAN MARAL	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
41	Dr. Öğr. Üyesi ELİF YAVUZALANOĞLU	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
42	Dr. Öğr. Üyesi AHMET HAŞİM KESKİN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
43	Dr. Öğr. Üyesi KADİR UÇGUN	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
44	Araş Gör. ZEYNEP KOYUNCU	KARAMANOĞLU MEHMETBEY ÜNİVERSİTESİ
45	ABDULLAH KAYA	KARAMAN İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ
46	UĞUR ERKAN	KARAMAN İL TARIM MÜDÜRLÜĞÜ
47	NUMAN YİĞİT	ERMENEK
48	İMDAT ÇAYIR	ERMENEK

PARİS 8 TOPLANTISI

Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi ve Flora Araştırmaları Derneği tarafından düzenlenen 8. PARIS toplantısı ülkemizin çarpıcı manzaralı ve floristik açıdan ilginç yörelerinin başında gelen Ermenek'te 5- 8 Eylül tarihleri arasında yapıldı. Toplantının açılışını Üniversite Rektörü, Kaymakam ve Belediye Başkanı da şereflendirdiler. RTF editörü sevgili meslektaşımız Adil Güner tarafından verilen ayrıntılı bilgiler dışında toplantı gündeminde yer alan diğer maddeler de enine boyuna tartışıldı. Toplantıya ilk defa 2 Yurttaş Bilgin de katıldı ve kendilerinin de katkıları ile Yurttaş Bilgin - Botanikçi ilişkileri de tartışıldı

Toplantı Ermenek'teki Meslek Yüksek Okul Müdürü meslektaşımız Dr. Ömer Çeçen tarafından organize edilmişti. Organizasyon kelimenin tam manası ile mükemmeldi. Bilimsel tartışmalar dışında, ertesi gün içinde Ermenek'in ilginç tarihi yerlerini görmek ve akşamüzeri Ermenek barajında kısa bir tekne gezisi yaparak toplantıdan ziyadesi ile memnun olarak ve unutulmaz hatıralarla ayrılmalarını sağladı Ömer. Konya'ya dönüş Başyayla üzerinden yapıldı ve Torosların o muhteşem manzarasını bir örneği olan karstik muhteşem yapıya hayran olduk.

Katılımcıların ortak fikri, Ermenek ve civarının daha pek çok floristik botanikçiyi akademik çalışmalarını destekleyecek bir floristik zenginliğe sahip olduğu idi.

Bu yararlı ve güzel toplantıyı düzenleyen, başta Meslektaşımız Ömer Çeçen olmak üzere, toplantının yürütülmesinde katkı sağlayan herkese çok teşekkür ederiz.

Selam ve sevgilerimle...

TUNA EKİM

PARİS 8 toplantısı her zamanki gibi her yönüyle muhteşem bir şekilde sonuçlanmıştır. Başta Ömer Çeçen,e ve emeği geçen tüm ekibine ben ve eşim içten teşekkür ve sevgilerimizi iletiyoruz..

Prof.Dr.Atabay Düzenli
05326571097
Doğa ve Yaşam Bilimci

RESİMLİ TÜRKİYE FLORASI YAZIMI

YENİ “RESİMLİ TÜRKİYE FLORASI” ADLI ESERİN İKİNCİ CİLDİ 17 MART 2018 TARİHİNDE YAYINLANDI. TAMAMEN TÜRKÇE OLARAK YAYINLANAN ESERDE BİTKİ TAYİNİ İÇİN GEREKLİ OLAN BOTANİK TERİMLERİ ÇİZİMLERLE DESTEKLENDİ.

ESERDE ÜLKEMİZ FLORASINDA YER ALAN DOĞAL VE DOĞALLAŞMIŞ BİTKİ GURUPLARINA AİT 167 FAMILİYAYA AİT TANI TEŞHİSLERİ VERİLMİŞTİR. ESERDE 20 SPORLU BİTKİLER, YEDİ AÇIK TOHURLULAR VE 21 KAPALI TOHURLU BİTKİLER FAMILİYALARINA AİT TAKSONLAR YER ALMAKTADIR.

BU ESERİN EN ÖNEMLİ ÖZELLİĞİ DOĞADA GÖRDÜĞÜNÜZ BİR BİTKİ TÜRÜNÜ UZMANLIK GEREKTİRMEKSİZİN KOLAYCA TEŞHİS EDEBİLECEK OLMANIZDIR. BU AMACLA ESER TAMAMEN TÜRKÇE YAZILMIŞ VE RESİMLER İLE DESTEKLENMİŞTİR. HER TÜRE AİT TEKNİK ÇİZİMLER VE BAZI TÜRLERE AİT RESİMLİ ÇİZİMLER BULUNMASIDIR.

TÜRLERE AİT DAĞILIM HARİTALARI, TÜRKÇE İSİMLERİ VE YENİ KOMBİNASYONLAR, TİP BELİRLEMELERİ BULUNMAKTADIR.

TOPLAMI 30 CİTLİK OLARAK YAZIMI PLANLANAN ESERİN İKİNCİ CİLDİ 1054 SAYFADAN OLUŞMAKTADIR.

ESERİN SATIŞ FİYATI 250 TL OLUP, FLORA ARAŞTIRMALARI DERNEĞİ ÜYELERİNE 200 TL'DİR. YİNE KİTABI SATIŞ ADRESİNDEN (İSTANBUL) ALANLAR İÇİN DE 200 TL'DİR. KİTAPIN KARGO ÜCRETİ DAĞITICI FİRMAYA AİTTİR.

TÜRKİYENİN DAMARLI BİTKİLER KIRMIZI KİTABI YENİDEN YAZILIYOR

TÜRKİYENİN DAMARLI BİTKİLER KIRMIZI KİTABI PROJESİ

Proje Sahipleri : ANG Vakfı ve Flora Araştırmaları Derneği

Proje Koordinatörleri : Prof. Dr. Tuna Ekim (Emekli-İstanbul Ün.); Prof. Dr. Hayri Duman (Gazi Ün.)

ÖZET TARİHÇE: Türkiye'nin damarlı bitkileri kırmızı kitapları ilki 1989 ikincisi 2000 yıllarında olmak üzere 2 defa yayınlanmıştır. İlki Türkiye Tabiatını Koruma Derneği, ikincisi ise yine aynı Dernek ve Van Yüzüncüyıl Üniversitesi işbirliği ile yayınlanmıştır.

Özellikle ikinci kitap, o yıllarda ÇED çalışmalarının gittikçe artması ve önem kazanması nedeni ile ulusal çapta yaygın bir kullanım kazanmıştır.

KİTABIN YENİDEN YAZILMASININ NEDENLERİ:

1- İkinci kitabın yayını ile aynı yılda Türkiye Florası'nın 11. cildi yayınlanmıştır. Daha sonraki yıllarda Türkiye'de floristik çalışmaların hızla artması ile ülkemizde son 15 yıl içinde 1000 kadar Türkiye veya bilim âlemi için yeni takson yayınlanmıştır.

2-Yapılan floristik çalışmalar sonucunda bazı taksonların eskiden bilinen yayılış alanları ve populasyonları konusunda yeni bilgiler elde edilmiştir.

3- İkinci kitabın yayınından sonra bu kitapta kullanılan bazı değerlendirme kriterlerinde IUCN tarafından 2001, 2003, 2014 ve son olarak 2016 yılında bazı değişiklikler yapılmıştır.

4- Evvelki iki kitap uluslararası standartlarda hazırlanmadığı için, özellikle ikinci kırmızı kitap ülkemizde yaygın kullanıldığı halde, uluslararası sistemde gerektiği kadar kabul görmemiştir.

Bu nedenlerle Ülkemizin Damarlı Bitkiler (eğreltiler ve tohumlu bitkiler) Kırmızı kitabının uluslararası standartlara uygun olarak yeniden hazırlanması gerekmektedir.

KULLANILACAK METOD:

1-Bu İş Yapmaya Gönüllü Araştırmacıların (uzmanların) Tespiti: Projenin kabulünden sonra Proje ekibinin yapacağı ilk toplantıda, kitaba taksonları işleyecek uzmanlar ile araştırmacıların iş tanımları belirlenecektir.

2-Türkiye Endemiklerinin Listesinin Hazırlanması: Türkiye Bitkileri (Damarlı Bitkiler) Listesi de 2012 yılında Ali Nihat Gökyiğit Vakfı - Flora Araştırmaları Derneği işbirliği ile yayınlanmıştır. Ayrıca 2000 yılında yayınlanan İkinci Kırmızı Kitabın yazımında da yazar olarak görev almış olan Prof. Dr. Mecit Vural ile Uzm. Biyolog Serdar Aslan uzun süreden beri Kırmızı Kitabın listesinin güncelleştirilmesi için çalışmalar yapmaktadırlar. Bu iki liste ile aynı konuda yapılmış başka yayınlardaki bulgular da eklenerek proje ekibinin kabul edeceği bir tarih itibarıyla Türkiye endemiklerinin tam bir listesi hazırlanacaktır. Ayrıca aynı ekip tarafından 2000 yılında yayınlanan son Kırmızı Kitapta olduğu gibi, kitabın yeni baskısında yer alması plânlanan endemik olmadığı halde nadir yayılışa sahip olan bitkilerin de değerlendirilmesi yapılacaktır.

3-Listede Yer Alan Taksonların Yayılış Bilgilerinin Derlenmesi: Kitap çalışmalarına başlanılabilmesi için ülkemizde kitap kapsamına girecek olan bitkilerin (endemikler ve endemik olmayan nadirler) yayılışlarının saptanması gerekmektedir. Bu işin Resimli Türkiye Florası kitabındaki cinsleri hazırlayacak elemanlar (uzmanlar) tarafından yapılması gerekmektedir; onların çalışma alanlarına girmeyen cinslerin ise proje ekibi tarafından çalışılması gerekmektedir. Ayrıca cinsleri işleyecek elemanlardan bazılarının az gelişmiş, bu proje için yeterli olamayacak literatür olanaklarına sahip üniversitelerimizde çalıştıkları düşünülürse, proje merkezinin çalışan tam zamanlı iki elemanla bitkilerin yayılış alanlarının saptanmasında, bu gibi yardım isteyen elemanlara teknik bilgi yardımı da verilecektir. Bu işin, proje ekibinin yönlendirmesi ile, projede tam zamanlı çalışacak iki eleman tarafından gerçekleştirilmesi düşünülmektedir.

4- Her Taksona Ait Kayıtlardaki Yerlerin Koordinatlarının Bulunması: Bu iş her cinsi kitaba işleyecek uzmanlar yanında, onların ilgi alanı dışında kalan cinsler için ise projede tam zamanlı olarak çalışan elemanlar tarafından gerçekleştirilecektir.

5- Taksonların Yaşam Alanı (AOO - Area of Occupancy) ve Yayılış Alanı (EOO - Extend of Occupancy) Saptanması: Bitki taksonlarının yayılış gösterdiği alanların büyüklüğünü km² cinsinden hesaplayabilmek için her taksonunun yayılış alan haritaları çizilecektir. Bu iş her taksonun tehlike sınıflarını bulmaya aday olan, diğer bir deyişle cinsleri hazırlayacak uzmanlar; onların yapmadığı taksonlarda ise 2, 3 ve 4. maddedeki işleri gerçekleştirecek tam zamanlı elemanlar tarafından yapılacaktır.

6-Her takson için araştırmacılar tarafından populasyon büyüklükleri ve/veya dalgalanmaları; eğer biliniyorsa üç nesil boyunca populasyonun seyri; habitat parçalanmaları; olası tehditler vb. ile ilgili bilgiler de verilecektir.

7- Her takson İçin Kırmızı Kitap Değerlendirme Formlarının Hazırlanması: Bu iş proje çalışanları tarafından yapılacaktır. Projenin kabulünden makul bir süre sonra (örneğin 2017 sonbaharı), IUCN de bu çalışmaların direktörü olan Reşit Akçakaya'nın da katılımı ile Ankara'da iki günlük bir Seminer/Çalıştay düzenlenerek uygulamalı bilgiler verilecektir.

8- Tehdit sınıflarının saptanması: EOO ve AOO değerleri ve formlardaki diğer bilgiler kullanılarak taksonların değerlendirmeleri, bitkilerin tehdit sınıfları, son IUCN kriterlerine göre her cinsi kitaba işleyecek uzmanlar ve uzmanların yapmadıkları taksonlar ise Proje Ekibi tarafından saptanacaktır.

9- Değerlendirilmelerde Birlik ve Beraberlik Sağlanması: Çalışmalar bu aşamaya gelince, proje çalışmalarının ortalarına doğru (tahmini 2018 yılı sonu), 1 günlük bir çalıştay düzenlenerek çalışanların değerlendirme yaparken aynı bakış açısıyla doğru karar vermelerinde birlik ve beraberlik sağlanmaya çalışılacaktır. Uzmanlar tarafından değerlendirilen bitkilerin Kırmızı Kitap Değerlendirme Formları proje merkezinde toplanacak ve bu formlar Proje Ekibi veya oluşturacağı bir komisyon tarafından tekrar değerlendirilerek, değerlendirilmeler arasında uyumsuzluklar varsa bunların düzeltilmesi sağlanacaktır. Bu çalışma sırasında, gerek duyulduğu takdirde, Proje Ekibi

ülkemizde yaygın floristik çalışmalar yapan, deneyimli veya belirli cins veya türlerde uzman başka botanikçilerle de desteklenebilecektir.

Karar aşamasında çok sorunla karşılaşılan türlerde, konunun uluslararası çaptaki uzmanı, IUCN nin bu konudaki baş danışmanı Prof. Dr. Reşit Akçakaya'nın da yardımı istenecektir. Bu proje hazırlık çalışmaları sırasında kendisi ile yüz yüze ilişki kurulmuş olup, proje çalışmalarına her aşamada yardım edeceği konusunda kendisinin onayı da alınmıştır.

9- Kitabın Yayına Hazırlanması ve Yayınlanması: Değerlendirme çalışmalarının bitirilerek 2021 yılı sonunda kitabın yayınlanması plânlanmaktadır.

ÇALIŞMA TAKVİMİ: Projenin 2017 Haziran ayında başlaması dört yıllık bir çalışma ile 2021 yılı sonunda kitabın yayınlanarak sonlandırılması plânlanmaktadır. 2017 Haziran ayından itibaren proje ekibinin yapacağı bir ortak toplantıda proje esasları yüze yüze tartışılacak ve herhangi bir maddi katkı istemeyen 1. maddedeki işin, yani listenin tamamlanması gerçekleştirilecektir.

2-6. maddeler ile ilgili çalışmaların 2019 yılı Ocak ayı başına kadar bitirilmesi plânlanmaktadır.

8. maddedeki çalışmaların için en geç 2020 yılı Mart ayı sonunda bitirilmesi plânlanmaktadır.

9. maddedeki işlerin 2021 yılı Haziran ayı sonu itibariyle bitirilmesi ve kitabın 2021 sonbaharında baskıya verilmesi plânlanmaktadır.